Thông tin về dự án SIPA Hà Tĩnh

Dự án 'Hỗ trợ Việt nam Thực hiện Thỏa thuận Paris' tại tỉnh Hà Tĩnh (SIPA Hà Tĩnh) hướng tới xây dựng và thực hiện các giải pháp Thích ứng dựa vào hệ sinh thái (EbA) và Nông nghiệp thích ứng với biến đổi khí hậu (CSA) có sự tham gia, nhằm quản lý rủi ro khí hậu cho các nông hộ tại các huyện dễ bị tổn thương thuộc tỉnh Hà Tĩnh. Các mô hình EbA/CSA đều hướng tới mục tiêu về (1) đảm bảo an ninh lương thực/ cải thiện sinh kế, (2) thích ứng với biến đổi khí hậu và (3) giảm thiểu khí nhà kính gây ô nhiễm môi trường và duy trì dịch vụ/chức năng hệ sinh thái. Việc giảm thiểu ô nhiễm môi trường và duy trì chức năng hệ sinh thái sẽ góp phần làm tăng tính thích ứng của mô hình về lâu dài.

Kỹ thuật trồng và chăm sóc Hành Tăm được biên soạn dựa trên kinh nghiệm triển khai mô hình **"Hành Tăm luân canh với cây họ đậu"** tại xã Vượng Lộc, huyện Can Lộc. Mô hình được thực hiện trên diện tích đất lúa kém hiệu quả và thường xuyên bị ảnh hưởng nhiều bởi hạn hán và mưa lũ. Mô hình EbA/CSA này đã góp phần giúp nông hộ về **(1) sinh kế:** tăng thu nhập so với trồng lúa (khoảng 5 lần), đa dạng thêm sản phẩm (hành, đậu/lạc/vừng); **(2) thích ứng:** giảm thiểu thiệt hại do hạn hán, mưa lũ, gió bão bằng cách sử dụng giống cây có tính chống chịu, có khả năng rải vụ thu hoạch, kết hợp với việc áp dụng kỹ thuật che phủ/ tấp tủ bằng rơm rạ, lên luống cao giúp thoát nước tốt và việc lập kế hoạch gieo trồng, chăm sóc và thu hoạch dựa trên dự báo thời tiết; **(3) giảm thiểu và dịch vụ hệ sinh thái:** không sử dụng thuốc bảo vệ thực vật hóa học do Hành Tăm ít sâu bệnh hại và là cây có khả năng xua đuổi công trùng có hại, cải thiện chất lượng và độ mùn cho đất bằng cách che phủ rơm rạ, bón phân hữu cơ vi sinh, bón phân chuồng/phân xanh hoai mục và hạn chế việc đốt rơm rạ, gây ô nhiễm môi trường.

Thông tin liên hệ

Lê Thị Tâm
Quản lý dự án
Email: l.tam@cgiar.org

Tổ chức Nghiên cứu Nông Lâm Quốc tế (ICRAF)
Tầng 13, Tòa nhà HCMCC, 249A Thụy Khuê,
Phường Thụy Khuê, Quận Tây Hồ, Hà Nội, Việt Nam
Điện thoại và Fax: +84 24 37834644/45

Nguyễn Hữu Ngọc
Phó giám đốc

Trung tâm Khuyến nông,
tỉnh Hà Tĩnh
Email: huungocknht@gmail.com
Điện thoại: 0914 886 618

▶ 3. KỸ THUẬT CHĂM SÓC (tiếp)

3.3. Phòng trừ dịch hại tổng hợp

Nguyên tắc phòng trừ chung

- Để sản phẩm hành đạt chất lượng, đảm bảo an toàn, trong quá trình phòng trừ sâu bệnh nên sử dụng các loại thuốc trừ sâu sinh học hoặc thuốc có **nguồn gốc sinh học**, trong đó các dòng thuốc có **hoạt chất *ABAMECTIN*** và ***EMAMECTIN, DẦU KHOÁNG*** vừa hiệu quả trong phòng trừ sâu bệnh đồng thời đảm bảo an toàn cho người lao động cũng như sản phẩm; mặt khác góp phần giảm thiểu ô nhiễm môi trường
  - Chất ABAMECTIN và EMAMECTIN. Là các chất được chiết xuất trong môi trường nuôi cấy loài nấm Streptomyces avermitilis, v.v.
  - Hỗn hợp ABAMECTIN + DẦU KHOÁNG. Dầu khoáng có tác dụng bít lỗ thở làm sâu ngạt thở mà chết, ngoài ra còn xua đuổi sâu trưởng thành không đến đẻ trứng và làm ung trứng, v.v.

Một số loại sâu, bệnh hại phổ biến và cách phòng trừ

- **Sâu xanh da láng** *(Spodoptera exigua)*: Sâu thường phát sinh và gây hại nhiều trong điều kiện thời tiết nóng, ít mưa.
  Biện pháp phòng trừ: Sử dụng một số loại thuốc trừ sâu có nguồn gốc sinh học có hoạt chất *Abamectin* như: *Agromectin 1.8 EC, Catex 1.8 EC, 3.6 EC*; hoặc thuốc *Dibamec* 1.8EC có hoạt chất *Emamectin benzoate* để phòng trừ.
- **Bọ trĩ hại hành** *(Thrips tabaci Lindeman)*: Bọ trĩ trưởng thành và bọ trĩ non thường rất nhỏ, có kích thước nhỏ hơn 1mm. Con non có màu vàng hoặc trắng. Con già có màu vàng nâu và di chuyển nhanh. Chúng dùng 2 răng cưa giữa cho rách biểu bì lá cây để hút nhựa
  Biện pháp phòng trừ: Có thể sử dụng một số thuốc có nguồn gốc sinh hoc để phòng trừ như: Radiant 60SC, Confidor 100SL, chế phẩm sinh học Tasieu,...
- Bệnh cháy lá *(Bostrytis sp)*: Bệnh do nấm *Botrylis squamosa* và *Botrytis cirerea* gây ra
  Biện pháp phòng trừ: Cần dọn sạch cỏ dại, tàn dư cây trồng sau khi thu hoạch. Không nên trồng quá dày và trên đất khó thoát nước. Sử dụng các loại thuốc sinh học hoặc thuốc có nguồn gốc sinh học để phòng trừ như: Ditacin 8SL Acti No Vate 1SP, chế phẩm O-San(s),...

Sâu xanh da láng

Bọ trĩ hại hành

Bệnh cháy lá

Minh họa sâu bệnh hại phổ biến trên hành tăm
Ảnh: Internet

Kỹ thuật chăm sóc khác

- Khi cây mọc đều tiến hành tưới thấm bằng cách cho nước vào rãnh, để nước thấm dần đều lên luống sau đó mở cho nước còn lại trong rãnh thoát đi.
- Đến khi cây hành tăm có 3 - 4 lá thật mới được tưới trực tiếp lên lá nhưng vẫn phải tưới nhẹ tránh làm bị xói gốc, dập lá.
- Tùy theo điều kiện thời tiết mùa vụ mà suốt thời gian cây sinh trưởng, có thể tiến hành tưới nước từ 4 - 5 lần/vụ.
- Tiến hành làm cỏ và che phủ tốt để hạn chế cỏ dại cạnh tranh dinh dưỡng với hành.

Che phủ hành tăm để hạn chế cỏ dại. Dự án SIPA Hà Tĩnh, 2021.
Ảnh: ICRAF

▶ 4. THU HOẠCH VÀ BẢO QUẢN

Để bảo quản củ hành tăm được lâu, cần thu hoạch khi hành tăm già, lá tàn hết, củ tròn mẩy. Hành được thu hoạch khi cây và rễ đã bị hủy. Không nên thu hoạch hành củ còn non vì thường nhanh bị rộp.

Để cất giữ được hành lâu trước hết phải chọn hành thật già, rửa sạch, phơi khô (không được phơi dưới ánh nắng trực tiếp) cho vào bao tải lưới hoặc bao xác rắn loại mỏng, thưa gác lên cao để tránh ẩm ướt cũng có thể bảo quản được 7-9 tháng. Hành tăm củ sau thu hoạch không rửa, trộn với cát khô rải dưới nền nhà cũng có thể để được 4-5 tháng.

KỸ THUẬT TRỒNG VÀ CHĂM SÓC HÀNH TĂM

Tài liệu được biên soạn trong khuôn khổ dự án SIPA Hà Tĩnh (2020-2021)

▶ 1. MỘT SỐ YÊU CẦU CHUNG

Giống

- Lượng củ giống: 500 kg/ha (tương đương 25kg/sào)
- Tiêu chuẩn củ giống: củ chắc, màu sáng trắng, đường kính từ 1cm trở lên.

Thời vụ trồng

Theo dương lịch

- Thích hợp từ tháng 8 - 9

Đất trồng

- Phù hợp với loại đất thịt nhẹ, cát pha, tơi xốp, giàu mùn, thoát nước tốt
- Độ pH thích hợp 6,0-6,5.
- Đất trồng phải được làm kỹ, tơi xốp và sạch cỏ dại.

Chuẩn bị đất trồng hành tăm tại xã Vượng Lộc, huyện Can Lộc, Hà Tĩnh. Dự án SIPA Hà Tĩnh, 2021
Ảnh: TTKN Hà Tĩnh

▶ 2. KỸ THUẬT TRỒNG

- **Lên luống:** rộng 1,2-1,5 m, rãnh rộng 0,2-0,3m và độ cao luống là 20-25 cm.
- **Bón phân:** Sau khi lên luống, bón lót theo hướng dẫn trong phần chăm sóc.

Luống hành tăm tại xã Vượng Lộc, huyện Can Lộc, Hà Tĩnh. Dự án SIPA Hà Tĩnh, 2021
Ảnh: TTKN Hà Tĩnh

- **Khoảng cách trồng:** Khoảng cách: hàng - hàng 20-25 cm, củ cách củ 4-6 cm, độ sâu lấp củ từ 2-3 cm. Mỗi luống trồng khoảng 5-6 hàng dọc hoặc bố trí hàng ngang tùy theo điều kiện từng vùng.
- **Tấp tủ/phủ luống:** Khi trồng xong phải phủ một lớp rơm rạ băm ngắn lên luống, mặt dày khoảng 5 cm để giữ ẩm và hạn chế cỏ mọc, xói lở đất do mưa lũ.
- Tiến hành trồng khi đất đủ ẩm, nếu đất khô phải tưới trước khi trồng để tạo điều kiện thuận lợi cho củ hành tăm nảy mầm. Sau khi trồng, nếu đất khô tuyệt đối không được tưới nước để tránh thối giống.

Trồng hành tăm tại xã Vượng Lộc, huyện Can Lộc, Hà Tĩnh. Dự án SIPA Hà Tĩnh, 2021
Ảnh: TTKN Hà Tĩnh

▶ 3. KỸ THUẬT CHĂM SÓC

3.1 Nguyên tắc chung

Chuyển đổi dần và hướng tới canh tác theo hướng hữu cơ.

- **KHÔNG** sử dụng thuốc trừ sâu, trừ cỏ hóa học. Chỉ sử dụng chế phẩm và thuốc BVTV có nguồn gốc sinh học
- **TĂNG** phân chuồng **hoai mục** được ủ đúng kỹ thuật và phân bón hữu cơ vi sinh phù hợp. **GIẢM** sử dụng phân bón hóa học. **KHÔNG** nên bón quá nhiều phân đạm cây dễ nhiễm sâu bệnh, vóng và đỏ
- Sử dụng rơm rạ **che phủ** và **luân canh** với cây trồng khác để giảm cỏ dại, áp lực sâu bệnh hại và tăng thu nhập.
- Ứng dụng **dự báo thời tiết** để lập kế hoạch và sản xuất theo phương châm: Hệ sinh thái khỏe, cây khỏe, **tăng khả năng chống chịu** với điều kiện thời tiết bất thường.

3.2 Bón Phân

Lượng phân bón tính cho 1 sào Trung bộ (500 m2)

Bón lót

Bón lót	Thời điểm	Lượng phân	Cách bón
Chi tiết	Thực hiện ngay trước khi trồng	800–1000 kg phân chuồng hoai mục+ 50–60kg phân bón hữu cơ vi sinh + 10–12kg NPK 15-15-15+TE	Rạch hàng và bón. Sau khi bón phân xong, cần lấp một lớp đất mỏng trước khi trồng để tránh củ giống tiếp xúc trực tiếp với phân làm thối củ

Khuyến cáo thực hiện bón lót trước khi trồng
Ảnh: vandienfmp.vn

Bón thúc

- Số lần bón thúc: 2 lần

Bón thúc	Thời điểm	Lượng phân cho mỗi lần bón	Cách bón
Lần 1	20 ngày sau trồng	4-5kg NPK 15-15-15+TE	• Nếu trời mưa, rải phân theo hàng hành. • Nếu thời tiết khô nên hòa nước tưới với liều lượng 1kg + 150–200 lít nước sạch.
Lần 2	35 ngày sau trồng		

Nông dân đang bón thúc cho cây hành tăm, dự án SIPA Hà Tĩnh, 2021
Ảnh: ICRAF